PEDERSÖRE

Edsevön koulun kiusaamisen vastainen suunnitelma 2026-2027

PEDERSÖRE

Edsevön koulun kiusaamisen vastainen suunnitelma 2026-2027

(suunnitelma päivitetään syyslukukauden 2027 aikana)

Koulukiusaaminen on vakava, koulunkäyntiä vaikeuttava asia, johon pitää aina puuttua. Edsevön koulussa on käytössä kiusaamisen vastainen suunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on toimia koulukiusaamista vastaan. Perusopetuslain mukaan kaikilla oppilailla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Siihen kuuluvat niin fyysinen, psyykkinen kuin sosiaalinen turvallisuus. Laki velvoittaa puuttumaan kaikkiin kiusaamisen ja häirinnän muotoihin. Kiusaamisen vastainen suunnitelma tarkistetaan säännöllisesti ja siihen tehdään tarvittaessa muutoksia.

Suunnitelman liitteenä on Opetushallituksen toimintaohjeiden lisäksi Pedersören suomenkielisen koulutoimen laatimat kaksi lomaketta. Ne sisältävät kiusaamistapaukseen liittyviä tutkivia kysymyksiä sekä toimintasuunnitelman kiusaamisen lopettamiseksi. Ensimmäinen lomake täytetään keskustelemalla kiusaamisen kohteena olevan oppilaan kanssa. Toinen lomake selvittää kiusaamiseen osallistuneen oppilaan roolia kussakin tapauksessa. Lomakkeita käytetään harkiten ja tapauskohtaisesti. Lomakkeet on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti ja nimenomaan kiusaamistapauksissa, ei erillisissä konflikteissa, riidoissa tai tappeluissa.

Kiusaamisen vastaiseen suunnitelmaan pohjan ovat antaneet Edsevön koulun aikaisempi suunnitelma, lähialueiden suomenkielisten koulujen kiusaamisen vastaiset suunnitelmat (esim. Uusikaarlepyy) sekä Opetushallituksen ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton kiusaamisen vastaisen työn aineistot.

Koulukiusaamisen määrittelyä

Kiusaaminen on aggressiivista käyttäytymistä ja/tai pahan mielen aiheuttamista, joka on toistuvaa, tahallista ja kohdistuu suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen. Kiusaaminen voi olla psyykkistä, fyysistä, sanallista tai digitaalista. Kiusaamisessa ei ole kysymys konfliktista, riidasta tai tappelusta.

Esimerkkejä erilaisista häirinnän ja kiusaamisen muodoista:

• Fyysinen kiusaaminen: lyöminen, töniminen, potkiminen, nipistäminen, kiinnipitäminen, työntäminen seinää vasten, kamppaaminen, vaatteiden tai tavaroiden piilottaminen tai rikkominen

• Psyykkinen kiusaaminen: ilmeily, huokailu, vaikeneminen, selän kääntäminen, vastaamatta jättäminen, toisen kohteleminen kuin hän olisi ilmaa, ryhmästä / sosiaalisesta mediasta poissulkeminen

• Sanallinen kiusaaminen: ilkeiden asioiden sanominen, pilkkaaminen, naurunalaiseksi tekeminen, toiselle nauraminen, juorujen, valheiden tai ilkeiden huhujen levittäminen, kuiskuttelu, uhkailu, vaatteiden, ulkonäön ym. ivaaminen

• Nettikiusaaminen: ilkeiden tai uhkaavien viestien toistuva lähettäminen, toisen häirintä keskustelufoorumilla, keskusteluryhmässä tai blogissa, nöyryyttävien kuvien julkaiseminen toisesta henkilöstä, poissulkeminen keskusteluryhmästä ilman syytä, juorujen, valheiden tai ilkeiden huhujen levittäminen verkossa

• Rasismi: henkilön häirintä kansallisuuden, ihonvärin, kielen tai uskonnon vuoksi

• Seksuaalinen häirintä: seksuaalisesti vihjailevat ilmeet ja kommentit, sopimaton vitsailu kehosta tai vaatetuksesta, sopimaton tai ei toivottu fyysinen koskettelu, sähköisesti levitettävät alastonkuvat

Koulukiusaamista ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä koulussamme

- Turvallisen ja positiivisen ilmapiirin luominen luokissa ja koko koulussa sekä kummitoiminta
- Koulun järjestyssääntöjen läpikäyminen oppilaiden kanssa syyslukukauden alussa ja niiden kertaaminen lukuvuoden aikana
- Järjestyssääntöjä tukevat luokan omat säännöt
- Ryhmäyttäminen: Etenkin lukuvuoden alussa ryhmäyttämisharjoitukset auttavat oppilaita tutustumaan toisiinsa ja vähentävät ”kuppikuntien” syntymistä
- Ryhmä- ja paritöissä opettaja jakaa ryhmät ja parit
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen (monialaisen oppimiskokonaisuuden aiheena lukuvuosina 2025-2026 sekä 2026-2027)
- Opetushallituksen kiusaamistilanteita koskevan toimintaohjeen läpikäyminen luokissa (informoidaan myös koteja)
- Oppilaskuntatoiminta mukana yhteishengen luomisessa
- Erilaisuuden hyväksymiseen kasvattaminen
- Riittävä, työsuunnitelman mukaan järjestetty valvonta
- Tarvittaessa tehostettu valvonta
- Oppilashuollolliset toimenpiteet; oppilashuoltoryhmä ja kouluterveydenhoito
- Yhteisvastuun ja yhteisöllisyyden korostaminen
- Hyvä yhteistyö kotien kanssa
- Käsitellään aihetta mm. päivänavauksissa
- Koulurauhan julistus syksyisin
- Vierailevа luennoitsija koululle

Koulurauha-ohjelma on Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Poliisihallituksen, Opetushallituksen, Folkhälsanin ja Suomen Vanhempainliiton yhteinen ohjelma, jonka tavoitteena on kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen.

Käydään oppilaiden kanssa läpi seuraavat nettisäännöt:

− Älä kirjoita mitään, mitä et uskaltaisi sanoa kasvokkain.
− Älä koskaan julkaise kuvia muista ilman lupaa – edes Snapchatissa.
− Älä levitä loukkaavaa ja ilkeää materiaalia.
− Ole varovainen huumorin ja ironian kanssa – ne voidaan ymmärtää väärin.
− Älä ”spämmää.”
− Kunnioita henkilöä, joka haluaa poistua ryhmästä.
− Selvitä riita tosielämässä – tarvittaessa mielellään yhdessä aikuisen kanssa.
− Älä kirjoita vakavista ongelmista chateissa.
− Älä lähetä viestejä sopimattomiin aikoihin.
− Tosielämässä laittomat asiat ovat laittomia myös verkossa.

PEDERSÖRE

Kiusaamisen havaitseminen

- Välituntivalvonnassa ja muissa luokkatilojen ulkopuolisissa tilanteissa koko henkilökunta pyrkii kiinnittämään huomiota mahdolliseen kiusaamiseen
- Seurataan tarkasti ryhmätyöskentelyä
- Kodin ja koulun välinen yhteistyö; tieto oppilaan huoltajilta koululle ja koululta huoltajille
- Rohkaistaan oppilaita kertomaan asiasta aikuiselle, jos on itse joutunut tai huomannut toisen oppilaan joutuneen kiusatuksi

Seuraavat merkit voivat viitata kiusaamiseen koulussa: (vanhemmille tiedoksi)

• Haluttomuus kertoa koulusta
• Haluttomuus mennä kouluun
• Alakuloisuus, stressi, ahdistuneisuus
• Lapsella ei ole kavereita, hän on usein yksin koulun jälkeen
• Päänsärky, vatsakipu ja muut fyysiset oireet, jotka toistuvat usein
• Kadonneet tai rikkinäiset vaatteet ja tavarat
• Mielialanvaihtelut ja vihanpurkaukset
• Huonot yöunet, huono ruokahalu
• Koulumenestyksen heikkeneminen

Välitön puuttuminen

- Tilanteen havainnut tai tiedon saanut aikuinen keskustelee asianosaisten ja mahdollisesti myös luokkakavereiden ja henkilökunnan kanssa
- Kiusaamisen vakavuudesta riippuen ohjataan selvittäminen luokanopettajalle
- Kartoitetaan ja kirjataan kiusaamistilanteet mahdollisimman pian (mitä, milloin ja missä on tapahtunut kiusaamista sekä ketkä ovat siinä osallisina?)
- Lievemmissä tapauksissa harkinnan mukaan mahdollisuus sovitteluun ja sopimiseen
- Vakavissa tapauksissa tieto suoraan rehtorille ja huoltajille
- Tapauskohtaisesti laajempi palaveri asianosaisten ja huoltajien kesken (oppilashuoltoryhmä, sosiaalitoimi ja mahdollisesti poliisiviranomainen mukaan)

Jälkiseuranta

- Välittömän puuttumisen onnistumista seurataan havainnoimalla ja keskusteluilla (esimerkiksi kahden viikon seuranta)
- Vakavissa kiusaamistapauksissa sekä kiusatun että kiusaajan tilannetta käsitellään oppilashuoltoryhmässä ja tarvittaessa turvaudutaan ammattiauttajiin ja viranomaisiin

Koulu ei koskaan saa jättää kiusaamistapausta ratkaisematta tai jättää kiusaamisen uhria pulaan.

PEDERSÖRE

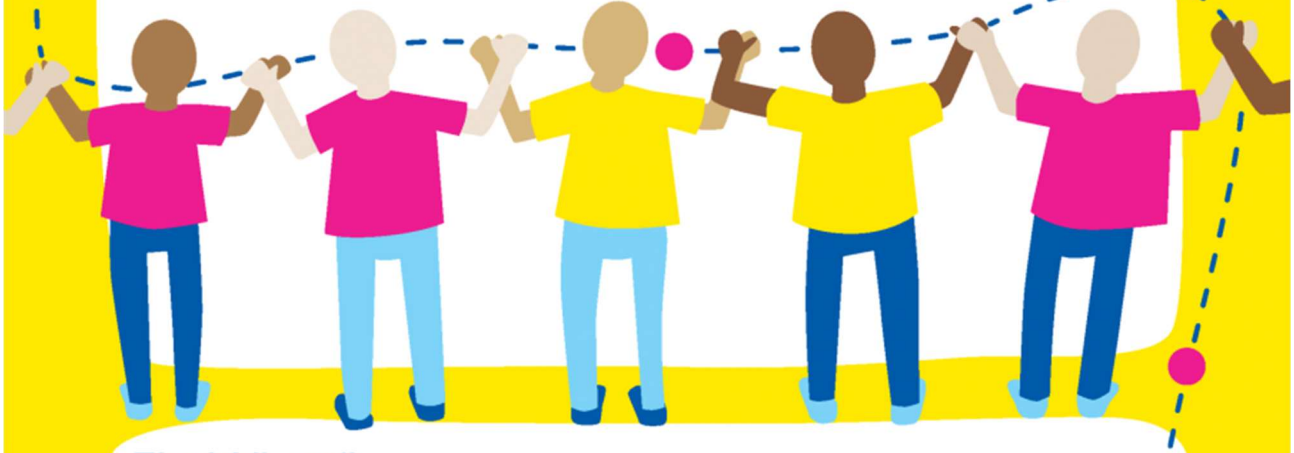
LIITTEET:

1. Opetushallituksen juliste oppilaille: Toimi näin kiusaamistilanteissa
2. Opetushallituksen juliste huoltajille: Toimi näin kiusaamistilanteissa
3. Yhdistetty toimintasuunnitelma kiusaamistapauksissa / keskustelu kiusatun kanssa
4. Yhdistetty toimintasuunnitelma kiusaamistapauksissa / keskustelu kiusaamiseen osallistuneen kanssa

Toimi näin kiusaamistilanteessa

Oppilaille

- Ole **reilu kaveri**: jos havaitset kiusaamista, osoita tukeasi kiusatulle esimerkiksi ottamalla yksin jäävä mukaan ryhmään.
- Jos joku **kiusaa sinua, ilmoita siitä heti** opettajalle, rehtorille tai jollekin toiselle koulun aikuiselle. Näin hän voi puuttua tilanteeseen.
- Ilmoita aikuiselle myös, jos **jotakin toista kiusataan**.
- Kerro, **mitä** tilanteessa tapahtui ja **ketä** oli paikalla.
- Kerro aikuiselle myös, jos olet kohdannut kiusaamista **verkossa**. **Säilytä** mahdolliset todisteet, kuten some-, teksti- ja sähköpostiviestit.
- Kerro asiasta myös **vanhemmillesi**.

Tiesitkö, että:

- Koulun aikuisten pitää aina puuttua kiusaamiseen.
- Kun tarvitset apua, **voit ottaa yhteyttä opettajan ja rehtorin lisäksi koulun psykologiin, kuraattoriin, terveydenhoitajaan tai lääkäriin**. Keskustelu on luottamuksellista ja toiveesi ja mielipiteesi otetaan huomioon.
- Voit ilmoittaa kiusaamisesta koulun aikuiselle myös **someviestillä**.
- Sinulla on **oikeus osallistua** koulun toiminnan ja pelisääntöjen suunnitteluun.

Kiusaaminen satuttaa. Muista, että olet tärkeä ja arvokas juuri sellaisena kuin olet.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Toimi näin kiusaamistilanteessa – –

Vanhem-
mille

- Kiinnitä huomioita lapsesi tunnetiloissa tai käyttäytymisessä tapahtuviin muutoksiin.
- Ilmoita viipymättä koululle, jos havaitset tai saat tietoosi lapseesi tai muihin lapsiin kohdistuvaa kiusaamista koulussa.
- Voit ilmoittaa myös vapaa-ajalla tapahtuneesta kiusaamisesta, jos arvioit että asialla on vaikutusta lapsen koulunkäyntiin. Ota asia puheeksi myös muiden tapahtumaan osallisten vanhempien kanssa.
- Vaikka olet huolissasi lapsestasi, yritä ajatella miten asia ratkaistaisiin hyvin myös muiden mukana olleiden lasten näkökulmasta.
- Jos lastasi on kiusattu, ole hänen tukenaan. Rohkaise häntä kertomaan kokemuksistaan, kun asiaa käsitellään koulussa.
- Jos oma lapsesi on osallistunut kiusaamiseen, tue häntä asian käsittelyssä opettajien ja muiden tilanteessa mukana olleiden lasten kanssa.

Voit ennaltaehkäistä kiusaamista seuraavasti:

- Keskustele lapsesi kanssa kiusaamisesta ja sen muodoista sekä hänen kaverisuhteistaan koulussa, vapaa-aikana ja digitaalisissa ympäristöissä.
- Tutustu digitaalisiin ja sosiaalisen median ympäristöihin, joita lapsesi käyttää.
- Harjoitelkaa yhdessä lapsen kanssa mediataitoja sekä netin ja sovellusten kohtuullista käyttöä. Rajoita lapsen nettiaikaa tarvittaessa. Opeta ystävällistä ja asiallista käyttäytymistä myös netissä.

Tiesitkö, että:

- Lapsellasi on oikeus psykologi- ja kuraattoripalveluihin sekä kouluterveydenhuoltoon. Näiden palvelujen asiantuntijat tarjoavat ohjausta myös huoltajalle.
- Sinulla on oikeus saada tietoa lapsen kouluasioista ja hyvinvoinnista koulussa.
- Mikäli kiusaaminen johtaa kurinpito- tai puuttumiskeinoihin tai sillä on rikosoikeudellisia seuraamuksia, noudatetaan asianosaisten kuulemisessa ja huoltajille tiedottamisessa lainsäädännön edellyttämiä menettelytapoja.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

PEDERSÖRE

Tapaus nro:_____/ A

Yhdistetty toimintasuunnitelma kiusaamistapauksissa / keskustelu kiusatun kanssa

Oppilaan nimi: _____ Luokka: _____

Mitä on tapahtunut?

Missä ja milloin tapahtui viimeksi?

Kuinka usein ja kuinka kauan tämä on jatkunut?

Kuka/ketkä ovat osallistuneet kiusaamiseen? (Alleviivaa niiden nimet, jotka koetaan kiusaamisen johtajiksi.)

Henkilö, joka sai tiedon mahdollisesta kiusaamisesta:

Huoltajaa on informoitu kiusaamisesta. (Pvm., puhelin, Wilma, tapaaminen…)

Lomakkeen täyttäneen henkilön / henkilöiden nimi ja asema:

PEDERSÖRE

Tapaus nro:_____ / B

Yhdistetty toimintasuunnitelma kiusaamistapauksissa / keskustelu kiusaamiseen osallistuneen kanssa

Tietääkö kiusaajana toiminut oppilas, mikä on aiheuttanut keskustelun?

Kerro esiin tulleista faktoista yksi kerrallaan. Oppilaan kommentit:

Koulu ei hyväksy kiusaamista. Mitä oppilas aikoo tehdä, konkreettinen sopimus:

Päätös jatkotoimenpiteistä ja aika seurantakeskustelulle:

Oppilaan allekirjoitus: _____

Huoltajaa on informoitu kiusaamisesta. (Pvm., puhelin, Wilma, tapaaminen…)

Seuraavat opettajat ovat saaneet tiedon asiasta:

Seurantakeskustelu: nykytilanteen tarkistus

Seuranta 1, pvm. ja tilanne:_____

Seuranta 2, pvm. ja tilanne:_____

Päivämäärä: _____

Lomakkeen täyttäneen henkilön / henkilöiden nimi ja asema: